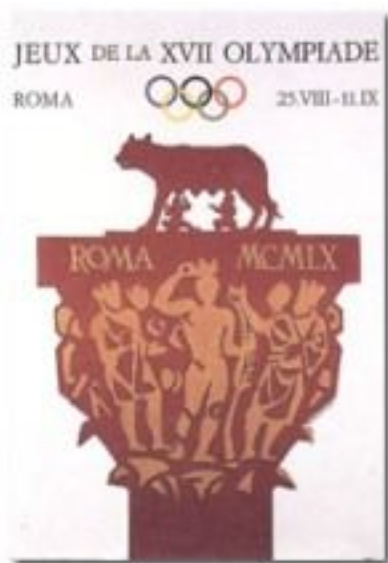

HRY XVII. OLYMPIÁDY RÍM 1960

- KRAJINA: Taliansko
- TERMÍN: 25. 8. – 11. 9. 1960
- ÚČASŤ: 5348 športovcov (4738 mužov, 610 žien) a 83 NOV, súťažili v 150 disciplínach 17 športov.
- ÚČASŤ Z ČSSR A ZO SLOVENSKA: 120 športovcov z ČSSR (103 + 17), z toho 13 zo Slovenska (13 + 0). Pavel Schmidt (veslovanie) prvý v dvojskife spolu s Kozákom, Ferdinand Daniš a Pavel Gajdoš (športová gymnastika) členovia štvrtého družstva, Boris Lukášik a Dušan Lukášik (basketbal) členovia piateho družstva, Tibor Polakovič (rýchlostná kanoistika) piaty v C1 na 1000 m, Dušan Škvarenina a Juraj Miklušica (dráhová cyklistika) v tandeme vyradení vo štvrtfinále, Vojtech Tóth (zápasenie) šiesty v gréckorímskom štýle do 62 kg.
- NAJÚSPEŠNEJŠIE KRAJINY: 1. ZSSR 683 (43-29-31), 2. USA 464,5 (34-21-16), 3. Spoločné nemecké družstvo 280,5 (12-19-11), 4. Taliansko 232 (13-10-13), 5. Maďarsko 150 (6-8-7), ... 11. ČSSR 75,5 (3-2-3).
- NAJÚSPEŠNEJŠÍ PODĽA MEDAILÍ: Boris Šachlin (ZSSR, športová gymnastika) 4-2-1, Larisa Latyninová (ZSSR, športová gymnastika) 3-2-1, Takaši Ono (Jap., športová gymnastika) 3-1-2, Susan Von Saltzaová (USA, plávanie) 3-1-0, Wilma Rudolphová (USA, atletika) 3-0-0, Polina Astachovová (ZSSR, športová gymnastika) 2-1-1.

Po Melbourne všetky cesty priviedli olympionikov do večného mesta – Ríma. Hry v talianskej metropole sa všeobecne stretli s veľmi pozitívnym ohlasom a ich pozoruhodnosťou bolo aj to, že viacero súťaží sa odohralo v scenérii antických stavieb, napríklad gymnastické súťaže v Caracallových kúpeľoch. Maratón sa na rozdiel od minulosti začínal i končil nie na štadióne, ale vonku - uprostred torz slávnych antických stavieb. Štart bol na Kapitole, posledné kilometre vytrvalci bežali po slávnej Via Appia a do cieľa dobiehali pri Konštantínovom oblúku. Vo veľkom športovom komplexe Foro Italico v blízkosti hlavného štadióna zase podľa antického vzoru Taliani postavili Mramorový štadión, ktorý slúžil na tréningy atlétov.

Olympijskú dedinu v Ríme prvý raz poňali ako ozajstné mestečko a po skončení OH slúžila ako sídlisko. Televízne stanice premiérovu prenášali priame prenosy z olympijských súťaží do celého sveta. Vlastne prvý raz v histórii došlo aj k oficiálnemu predaju vysielacích práv, ktorý sa odvtedy pre organizátorov stávali postupne najdôležitejším zdrojom príjmov. Na úspešnom marketingovom programe OH 1960 sa finančne či tovarovo podieľalo dovedna 46 talianskych a medzinárodných firiem. Vďaka výdatnej súkromnej podpore sa olympiádu s dovedy najväčším rozsahom podarilo zorganizovať na vysokej úrovni.

K dovtedy nevidanej úrovni rímskych Hier prispeli aj výkony športovcov, ktoré za štyri roky zaznamenali rapidný nárast. Prispelo k nemu aj na športovom poli čoraz očividnejšie súperenie dvoch protichodných politických táborov – Východu na čele so ZSSR a Západu na čele s USA. Zo súboja veľmocí podobne ako v Melbourne vyšiel víťazne Sovietsky zväz. Jeho gymnasti Boris Šachlin (na fotografii **vľavo**) a Larisa Latyninová (na snímke vpravo) ovládli rebríček medailovo najúspešnejších jednotlivcov, ale ku gigantom OH 1960 sa priradil napríklad aj intelektuálne zameraný vzpieráč Jurij Vlasov.

Pozoruhodným víťazom bol neskôr ešte slávnejší tréner, cyklista Viktor Kapitonov. Pomýlil si počet okruhov a tak už jeden okruh pred cieľom dvíhal nad hlavu ruky v domnení, že je víťaz a v cieľi zosadol z bicykla. Taliansky súper Livio Trapé, s ktorým bol dovtedy v úniku, však samozrejme pokračoval v jazde. Zmätený Kapitonov sa ho vydal stíhať a ich dramatický súboj napokon rozhodol na cieľovej páske pre seba.

Žiaľ, Hry XVII. olympiády negatívne poznačila smrteľná tragédia v cestných cyklistických pretekoch družstiev. Veľmi nápadným spôsobom odkryla éru bujnejšej dopingovej pliahy. V časovke družstiev v úmornej talianskej horúčave skolabovali Dáni Knut Enemark Jensen a Jörgen Jørgensen. Jensen napokon v nemocnici zomrel – ako vysvitlo, v dôsledku požitia zakázaných podporných prostriedkov. V ohrození života bol aj jeho tímový kolega, ale prežil. Dánsky tréner potom priznal, že jeho zverenci užili dopingové prostriedky.

Na OH v Ríme sa prvý raz po pozornosti sveta dostal čierny športovec z Afriky – bosonohý Etiópčan Abebe Bikila senzačným spôsobom triumfoval v maratónskom behu. Naznačil tým obrovský potenciál afrických bežcov čiernej pleti na vytrvaleckých tratiach, ktorý naplno potvrdili ďalšie olympiády. A ulahodil médiám, ktoré s obľubou vyhľadávajú symboly. Celý svet zaznamenal, že najtradičnejšiu olympijskú disciplínu vyhral na talianskej pôde reprezentant krajiny, ktoré sa presne o 25 rokov skôr stala jednou z obetí rozpínavosti Talianska za Mussoliniho fašistickej éry.

Prinajmenšom rovnakej popularite ako Bikila sa v Ríme tešila americká atlétka tmavej pleti Wilma Rudolphová (na fotografii). Dvadsaťročná „čierna gazela“, ktorá v detstve prekonala obrnu a tri roky sa učila znovu chodiť, vyhrala na oboch šprintérskych tratiach a bola i členkou zlatej štafety USA na 4x100 m. Hodno pripomenúť, že v ringu dosiahol ziskom zlatej medaily v kategórii do 81 kg svoj prvý veľký úspech jej vtedy len 18-ročný krajan Cassius Clay, ktorý sa neskôr pod menom Muhammad Ali stal najslávnejším svetovým boxerom a možno aj športovcom všetkých čias.

Rímske OH celkove boli v znamení veľkých úspechov černošských športovcov, ale paradoxne v ich zvyčajne najsilnejšej disciplíne – v behu na 100 m – tentoraz triumfoval plavovlasý Nemec Armin Hary, prvý neamerický víťaz šprintu po 32 rokoch.

V Ríme vyvrcholila poslednými medailovými ziskami výnimočne dlhá a úspešná kariéra viacerých mioriadnych osobností. V šerme tri ťahali svoju medailovú šnúru dokonca ešte z predvojnovnej éry. Z troch členov zlatého družstva maďarských šablistov Aladár Gerevich (na fotografii) na svojej šiestej olympiáde od Los Angeles 1932 skompletizoval svoju zbierku na 10 medailí (7 – 1 – 2) a Pál Kovács na piatej na 7 medailí (6 – 0 – 1). V Ríme i v historickom kontexte týmto dvom akurátne sekundoval štvornásobný olympionik Rudolf Karpáti (6 – 0 – 0). Zlato v tíme kordistov si zase na svojej piatej olympiáde vybojoval aj Talian Edoardo Mangiarotti. Ten od Berlína 1936 celkove nazbieral dokonca trinásť medailí (6 – 5 – 2), čo bol v tom čase absolútny historický rekord v počte cenných ko-

vov na OH. Do tejto partie dôstojne zapadli aj švédsky kajakár Gert Fredriksson (pri štvrtej olympijskej účasti skompletizoval svoju medailovú zbierku na 6 – 1 – 1) a dánsky jachtár Paul Elvström, ktorý už na štvrtých hrách v sérii od Londýna 1948 vyhral individuálnu disciplínu, tretí raz v triede Finn. Elvström sa neskôr priradil k rekordérom aj v počte olympijských účastí – s prestávkami ich v obdobiach 1948 – 1960, 1968 – 1972 a 1984 –

1988 nazbieral v rozpätí štyridsiatich rokov dovedna osem! K úspešným rímskym veteránom možno priradiť aj Danu Zátokovú z ČSSR, ktorá k oštepárskemu zlatu z Helsínk pridala vo veku 37 rokov striebro.

Československá republika nastúpila na OH v Ríme prvý raz s čerstvým prívlastkom „socialistická“. Z ČSR štartovalo v Ríme 120 športovcov, z toho 13 zo Slovenska. Ziskom ôsmich medailí (3 – 2 – 3) výprava vylepšila chabú bilanciu z Melbourne. Najúspešnejšou športovkyňou bola športová gymnastka Eva Bosáková (na fotografii na

predošlej strane), ktorá triumfovala na kladine a bola aj členkou strieborného družstva. V ňom sa slúbne uviedla neskoršia kráľovná svetovej gymnastiky Věra Čáslavská. Senzačné zlatu v boxerskom ringu v kategórii do 63,5 kg získal medzinárodne neskúsený Bohumil Němeček, ktorý pôvodne do Ríma vôbec nemal cestovať.

Na tretej zlatej medaile sa z polovice podieľal slovenský veslár, 30-ročný rodák z Bratislave Pavel Schmidt (na fotografii). Spoločne s Václavom Kozákom na jezere Albano triumfovali v dvojskife, s takmer trojsekundovým náskokom.

Z ďalších slovenských športovcov už na medailu nedosiahol nikto. Najbližšie k tomu mali v družstve čs. gymnastov Pavel Gajdoš a veterán Ferdinand Daniš. Na ohrozenie bronzového domáceho tímu však ani ich sily nestačili. Slováci ešte prispeli k bodovaným umiesteniam v dvoch športoch, v

ktorých sa dovtedy medzi najlepšími nepresadili. Bratia Boris a Dušan Lukášikovci boli členmi piateho družstva basketbalistov a cyklistický tandem Dušan Škvarenina - Juraj Miklušica so po štvrtfinálovom vyradení delil o piate miesto. **LUBOMÍR SOUČEK**